

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums

I nodaļa
Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likuma mērķis

Likuma mērķis ir veicināt fiziskās personas tiesības uz taisnīgu tiesas aizsardzību, nodrošinot valsts garantētu finansiālu atbalstu juridiskās palīdzības saņemšanai.

2.pants. Likuma darbība

Likums reglamentē valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības (turpmāk — juridiskā palīdzība) sniegšanas vispārīgos noteikumus.

3.pants. Tiesības uz juridisko palīdzību

(1) Tiesības uz juridisko palīdzību ir:

- 1) Latvijas pilsonim;
- 2) Latvijas nepilsonim;
- 3) bezvalstniekam;
- 4) Eiropas Savienības pilsonim, kas nav Latvijas Republikas pilsonis, bet tiesiski uzturas Latvijā Republikā;
- 5) tādas valsts pilsonim, kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts, ja viņš tiesiski uzturas Latvijā Republikā un ir saņēmis pastāvīgās uzturēšanās atļauju;
- 6) personai, kurai atbilstoši Latvijas Republikas noslēgtam starptautiskajam līgumam ir tiesības uz Latvijas Republikas nodrošināto juridisko palīdzību;
- 7) patvēruma meklētājam, bēglim un personai, kurai piešķirts alternatīvais statuss Latvijā Republikā.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētajām fiziskajām personām ir tiesības uz juridisko palīdzību, ja šīs personas, ievērojot to īpašo situāciju, īpašuma stāvokli un ienākumu līmeni, nav spējīgas daļēji vai pilnībā nodrošināt savu tiesību aizsardzību. Ministru kabinets nosaka, kādos gadījumos personas īpašā situācija, īpašuma stāvoklis un ienākumu līmenis uzskatāms par atbilstošu juridiskās palīdzības piešķiršanai.

(3) Valsts nodrošina juridisko palīdzību jebkurai personai, kas ieguvusi maznodrošinātas vai trūcīgas personas statusu.

(4) Personām, kas atbilst šā panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā minētajiem kritērijiem, ir tiesības pieprasīt juridisko palīdzību un izdarīt grozījumus sākotnējā juridiskās palīdzības pieprasījumā.

4.pants. Juridiskās palīdzības pieprasītāja atbildība

(1) Personai nav tiesību ļaunprātīgi izmantot savu īpašo situāciju, īpašuma stāvokli un ienākumu līmeni juridiskās palīdzības saņemšanai.

(2) Personai ir pienākums savlaicīgi pieprasīt juridisko palīdzību, izņemot gadījumus, kad tas objektīvu apstākļu dēļ nav bijis iespējams.

5.pants. Juridiskās palīdzības apjoms

(1) Valsts nodrošina juridisko palīdzību strīdu risināšanai ārpus tiesas un tiesā, kā arī juridiskās konsultācijas sniegšanu aizskarto vai apstrīdēto personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzībai. Patvēruma meklētājam valsts nodrošina juridisko palīdzību apelācijas procedūrās patvēruma piešķiršanas procesa ietvaros.

(2) Valsts nodrošina juridisko palīdzību personai, ņemot vērā tās īpašo situāciju, īpašuma stāvokli un ienākumu līmeni, kā arī personas iesniegumā par juridisko palīdzību norādīto informāciju, izņemot likumā noteiktos gadījumus.

(3) Juridiskās palīdzības apjomu nosaka stundās un noteiktu darbību veidā. Ministru kabinets nosaka juridiskās palīdzības veidus, maksimālo stundu skaitu un samaksas apmēru un kārtību.

(4) Izdevumi, kas saistīti ar šajā likumā noteiktajā kārtībā sniegtās juridiskās palīdzības nodrošināšanu, tiek segti no valsts budžetā šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem.

(5) Šajā likumā noteiktajos gadījumos persona sedz daļu no maksas par saņemto juridisko palīdzību vai arī pilnībā samaksā ar juridisko palīdzību saistītos izdevumus.

(6) Valsts nesedz tiesas izdevumus, kas personai jāmaksā saskaņā ar tiesas nolēmumu.

6.pants. Juridiskās palīdzības atteikuma pamats

(1) Juridisko palīdzību nesniedz, ja:

1) personas pieprasītā juridiskā palīdzība ir nepamatota;

2) persona nav savlaicīgi pieprasījusi juridisko palīdzību;

3) valsts pārvaldes iestāde ir palīdzējusi personai, norādot uz tiesiskās situācijas risināšanas iespējām, sagatavojot personas tiesību aizsardzībai vai īstenošanai nepieciešamos dokumentus vai sniedzot cita veida juridisko palīdzību, kas norāda uz to, ka juridiskā palīdzība nav nepieciešama;

4) divu pēdējo gadu laikā kopš iepriekšējās juridiskās palīdzības pieprasīšanas personai ir bijusi pārtraukta juridiskās palīdzības sniegšana tādēļ, ka šī persona, pieprasot juridisko palīdzību, sniegusi īstenībai neatbilstošas ziņas;

5) persona, kurai ir bijis uzlikts par pienākumu daļēji vai pilnībā atmaksāt ar juridisko palīdzību saistītos izdevumus, nav to izdarījusi noteiktajā laikā un apmērā;

- 6) tā attiecas uz prasījumu, kas tieši saistīts ar prasītāja komercdarbību vai neatkarīgu profesionālo darbību;
- 7) tā ir saistīta ar muitas vai nodokļu jautājumiem;
- 8) tā attiecas uz prasījumu par goda un cieņas aizskaršanu;
- 9) strīdu izšķir šķīrējtiesā vai izmantojot citus alternatīvus strīdu risināšanas mehānismus.

(2) Izņēmuma gadījumos juridisko palīdzību sniedz, neņemot vērā šā panta pirmās daļas 4. un 5.punktā minētos nosacījumus, ja juridiskās palīdzības nesniegšana nozīmētu, ka tiek būtiski ierobežotas Latvijas Republikas Satversmē garantētās personas pamattiesības.

II nodaļa

Juridiskās palīdzības administrācija

7.pants. Juridiskās palīdzības administrācija

Par juridiskās palīdzības sniegšanu atbildīgā iestāde ir Juridiskās palīdzības administrācija. Juridiskās palīdzības administrācija ir Tieslietu ministrijas padotībā esoša tiesās pārvaldes iestāde.

8.pants. Juridiskās palīdzības administrācijas pamatuzdevumi

Juridiskās palīdzības administrācijas pamatuzdevumi ir šādi:

- 1) normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izmaksāt juridiskajai palīdzībai paredzētos līdzekļus;
- 2) nodrošināt mērķtiecīgu un efektīvu valsts budžeta līdzekļu izlietojumu;
- 3) likumā noteiktajos gadījumos piedzīt valsts budžeta līdzekļus, kas piešķirti juridiskās palīdzības nodrošināšanai.

III nodaļa

Ārpustiesas juridiskā palīdzība

9.pants. Ārpustiesas juridiskās palīdzības apjoms

Valsts nodrošina juridisko palīdzību, ja:

- 1) personai ir nepieciešama juridiskā palīdzība dzīvokļa tiesību, darba tiesību, bērna tiesību vai valsts sociālo garantiju jautājumos;
- 2) noziedzīgā nodarījumā cietušai personai ir nepieciešama juridiskā palīdzība savu tiesību un pienākumu noskaidrošanai, pieteikuma sastādīšanai un kompensācijas saņemšanai;
- 3) personai ir nepieciešams sagatavot pieteikumu par prasības nodrošinājumu civillietā;

- 4) persona ir iesaistīta juridiska rakstura strīdā, kurā iespējama tiesvedība, un šai personai ir nepieciešama juridiskā palīdzība savu procesuālo tiesību un pienākumu noskaidrošanai, lai sagatavotu prasību tiesai;
- 5) persona ir iesaistīta juridiska rakstura strīdā, kas izšķirams ārpus tiesas, un šai personai ir nepieciešama juridiskā palīdzība, lai noskaidrotu savas tiesības un pienākumus, risinot šādu strīdu, vai lai sagatavotu attiecīgus dokumentus;
- 6) personai ir tiesības uz juridisko palīdzību aizstāvības vai pārstāvības īstenošanai un to paredz likums.

IV nodaļa

Juridiskā palīdzība civillietās

10.pants. Juridiskās palīdzības sniegšana civillietās

Juridisko palīdzību civillietā persona var pieprasīt tikmēr, kamēr tiesas nolēmums nav izpildīts.

11.pants. Juridiskās palīdzības apjoms civillietās

(1) Valsts nodrošina šādu juridisko palīdzību:

- 1) juridisko palīdzību procesuālo dokumentu sastādīšanā;
- 2) juridisko konsultāciju tiesvedības laikā;
- 3) pārstāvību tiesā.

(2) Pārrobežu strīdos personai papildus šā panta pirmajā daļā minētajam ir tiesības saņemt:

- 1) tulka pakalpojumu;
- 2) tādu tiesas vai kompetentās iestādes pieprasītu un juridiskās palīdzības saņēmēja iesniegtu dokumentu tulkojumu, kuri ir nepieciešami lietas izšķiršanai;
- 3) to izdevumu samaksu, kas saistīti ar ierašanos uz tiesas sēdēm, ja personas klātbūtne tiesā ir paredzēta likumā vai to pieprasa tiesa, nolemjot, ka attiecīgo personu nevar uzklausīt citādā veidā.

12.pants. Pārrobežu strīda jēdziens

Pārrobežu strīds ir strīds, kurā tās puses pastāvīgā dzīvesvieta (domicils), kura pieprasa juridisko palīdzību, laikā, kad saņemts iesniegums par juridisko palīdzību, nav tiesas sēdes norises vai tiesas nolēmuma izpildīšanas valstī.

13.pants. Iesnieguma pārsūtīšana pārrobežu strīdā

(1) Ja persona vēlas saņemt juridisko palīdzību pārrobežu strīdā, tā Juridiskās palīdzības administrācijai iesniedz attiecīgu iesniegumu.

(2) Juridiskās palīdzības administrācija šā panta pirmajā daļā minēto iesniegumu septiņu dienu laikā no iesnieguma saņemšanas dienas pārsūta citas valsts kompetentajai iestādei.

(3) Juridiskās palīdzības administrācija atsaka pārsūtīt iesniegumu, ja tas nav saistīts ar pārrobežu strīdu.

14.pants. Pārrobežu strīdā saņemto iesniegumu izskatīšana

(1) Ja Juridiskās palīdzības administrācija saņem citas valsts kompetentās iestādes pārsūtītu iesniegumu par juridisko palīdzību, to izskata vispārīgā kārtībā.

(2) Personas īpašo situāciju, īpašuma stāvokli un ienākumu līmeni izvērtē pēc tiem pašiem kritērijiem, kurus izmanto, izskatot ar pārrobežu strīdiem nesaistītus juridiskās palīdzības pieprasījumus.

(3) Persona, kas vēlas saņemt juridisko palīdzību pārrobežu strīdā, var lūgt juridisko palīdzību arī tādā gadījumā, ja pierāda, ka tā nespēj samaksāt ar juridisko palīdzību saistītos izdevumus, jo labklājības līmenis pastāvīgās dzīvesvietas (domicila) valstī un valstī, kurā notiek tiesas sēde, ir atšķirīgs.

V nodaļa

Juridiskā palīdzība administratīvajās lietās

15.pants. Juridiskās palīdzības sniegšana administratīvajās lietās

Juridisko palīdzību administratīvajā lietā persona var pieprasīt tikmēr, kamēr tiesas nolēmums nav izpildīts.

16.pants. Juridiskās palīdzības apjoms administratīvajās lietās

Valsts nodrošina šādu juridisko palīdzību:

- 1) juridisko palīdzību procesuālo dokumentu sastādīšanā;
- 2) juridisko konsultāciju administratīvajā procesā;
- 3) pārstāvību administratīvajā procesā.

VI nodaļa

Juridiskā palīdzība krimināllietās

17.pants. Juridiskās palīdzības sniegšana krimināllietās

Persona, kurai saskaņā ar likumu ir tiesības uz aizstāvību vai pārstāvību, var pieprasīt juridisko palīdzību tikmēr, kamēr tiesas nolēmums nav izpildīts.

18.pants. Juridiskās palīdzības apjoms krimināllietā

Valsts nodrošina šādu juridisko palīdzību:

- 1) juridisko palīdzību procesuālo dokumentu sastādīšanā;
- 2) aizstāvību kriminālprocesā;
- 3) pārstāvību kriminālprocesā.

19.pants. Aizstāvības nodrošinājums

- (1) Ja valstij normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos ir jānodrošina personai aizstāvis, kriminālprocesa virzītājs nodrošina personai iespēju uzaicināt aizstāvi.
- (2) Neatliekamajos gadījumos un kriminālprocesā noteiktajos obligātās aizstāvības gadījumos, ja persona nav vienojusies ar aizstāvi, procesa virzītājs uzaicina aizstāvi.
- (3) Aizstāvi šā panta pirmajā un otrajā daļā minētajos gadījumos izvēlas no to personu vidus, ar kurām Juridiskās palīdzības administrācija ir noslēgusi juridiskās palīdzības līgumu un kuras saskaņā ar Kriminālprocesa likumu var būt par aizstāvjiem krimināllietā.
- (4) Šajā likumā noteiktā iesnieguma iesniegšanas un izskatīšanas kārtība neattiecas uz aizstāvības nodrošināšanu kriminālprocesā, kā arī uz to nav attiecināms šā likuma 3., 5. un 6.pants.
- (5) To, cik pamatota un nepieciešama ir juridiskās palīdzības sniegšana aizstāvības nodrošināšanai, izvērtē procesa virzītājs, informējot par to Juridiskās palīdzības administrāciju.
- (6) Aizstāvis personai tiek nodrošināts kriminālprocesā noteiktajā kārtībā.

20.pants. Pārstāvības nodrošinājums

- (1) Kriminālprocesā noteiktajos gadījumos lēmumu par advokāta kā cietušās personas pārstāvja pieaicināšanu, ņemot vērā kriminālprocesa nosacījumus, pieņem procesa virzītājs, informējot par to Juridiskās palīdzības administrāciju.
- (2) Advokātu šajā pantā minētajos gadījumos izvēlas no to personu vidus, ar kurām Juridiskās palīdzības administrācija ir noslēgusi juridiskās palīdzības līgumu, ievērojot kriminālprocesa noteiktos ierobežojumus.

VII nodaļa

Juridiskās palīdzības sniegšanas kārtība

21.pants. Atbildīgā iestāde

Juridiskās palīdzības administrācija izskata iesniegumus par juridisko palīdzību, pieņem lēmumus par juridiskās palīdzības piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt un paziņo lēmumu iesniedzējam.

22.pants. Iesniegums par juridisko palīdzību

- (1) Persona, kas vēlas saņemt juridisko palīdzību, iesniedz iesniegumu — aizpildītu juridiskās palīdzības pieprasījuma veidlapu. Ja nepieciešams, persona pievieno veidlapā minētās ziņas apliecinošo dokumentu kopijas.
- (2) Juridiskās palīdzības pieprasījuma veidlapas paraugu apstiprina Ministru kabinets.
- (3) Persona var saņemt juridiskās palīdzības pieprasījuma veidlapu, kā arī informāciju par veidlapas aizpildīšanu un tai pievienojamiem dokumentiem Juridiskās palīdzības administrācijā vai pašvaldībā, kuras administratīvajā teritorijā ir šīs personas dzīvesvieta, bet šā likuma 3.panta pirmās daļas 3., 4., 5. un 7.punktā minētās personas — pašvaldībā, kuras administratīvajā teritorijā tās tiesiski uzturas.

(4) Juridiskās palīdzības pieprasījuma veidlapu un informāciju par tās aizpildīšanu izsniedz bez maksas.

(5) Persona iesniegumu par juridisko palīdzību (aizpildītu juridiskās palīdzības pieprasījuma veidlapu) nosūta Juridiskās palīdzības administrācijai.

23.pants. Kārtība, kādā izskata iesniegumu par juridisko palīdzību

(1) Juridiskās palīdzības administrācija divu nedēļu laikā no dienas, kad saņemts iesniegums par juridisko palīdzību, pieņem lēmumu par juridiskās palīdzības sniegšanas nepieciešamību un apjomu.

(2) Ja Juridiskās palīdzības administrācija konstatē, ka lēmuma pieņemšanai ir nepieciešama papildu informācija, tā septiņu dienu laikā no iesnieguma saņemšanas dienas informē par to juridiskās palīdzības pieprasītāju.

(3) Šā panta pirmajā daļā minētā lēmuma pieņemšanas termiņu aptur līdz visas Juridiskās palīdzības administrācijas pieprasītās informācijas saņemšanai.

(4) Ja Juridiskās palīdzības administrācija 15 dienu laikā nesaņem no personas pieprasīto informāciju, tā lemj par atteikumu piešķirt juridisko palīdzību.

(5) Lēmums par juridiskās palīdzības piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt ir administratīvs akts.

(6) Šajā likumā noteiktā iesnieguma iesniegšanas un izskatīšanas kārtība neattiecas uz juridiskās palīdzības nodrošināšanu apelācijas procedūrās patvēruma piešķiršanas procesa ietvaros.

(7) Juridiskās palīdzības administrācija piešķir juridisko palīdzību patvēruma meklētājam, ja no institūcijas, kas atbildīga par patvēruma iesnieguma izskatīšanu, pēc juridiskās palīdzības sniegšanas nepieciešamības izvērtēšanas saņemts attiecīgs pieprasījums.

24.pants. Ziņu izmaiņas

Juridiskās palīdzības pieprasītājam ir pienākums nekavējoties, bet ne vēlāk kā septiņu dienu laikā pēc tam, kad viņš uzzinājis par izmaiņām iesniegumā minētajās ziņās, paziņot par tām Juridiskās palīdzības administrācijai.

25.pants. Lēmuma paziņošana

Lēmumu par juridiskās palīdzības piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt paziņo rakstveidā, nosūtot to uz personas norādīto adresi vai nododot personiski pieprasījuma iesniedzējam.

26.pants. Lēmuma apstrīdēšanas un pārsūdzības kārtība

(1) Juridiskās palīdzības administrācijas lēmumu persona var apstrīdēt, iesniedzot attiecīgu iesniegumu Tieslietu ministrijas atbildīgajai amatpersonai.

(2) Tieslietu ministrijas atbildīgās amatpersonas lēmumu, kas pieņemts par apstrīdēto Juridiskās palīdzības administrācijas lēmumu, persona var pārsūdzēt rajona administratīvajā tiesā. Rajona administratīvajās tiesās lēmums nav pārsūdzams.

27.pants. Atkārtota iesnieguma izskatīšana

(1) Persona nevar atkārtoti iesniegt iesniegumu par juridisko palīdzību lietā par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata, ja rajona administratīvā tiesa to ir noraidījusi.

(2) Atkārtots iesniegums par juridisko palīdzību lietā par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata ir pieļaujams tikai tādā gadījumā, ja ir notikušas būtiskas izmaiņas personas īpašajā situācijā, īpašuma stāvoklī vai ienākumu līmenī.

(3) Konstatējot, ka iesniegums par juridisko palīdzību lietā ir par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata, Juridiskās palīdzības administrācija to neizskata, bet atdod atpakaļ personai.

28.pants. Juridiskās palīdzības reģistrs

(1) Juridiskās palīdzības reģistrā, kuru izveido un uztur Juridiskās palīdzības administrācija, tiek iekļautas ziņas par juridiskās palīdzības piešķiršanu, atteikumiem to piešķirt, kā arī ziņas par juridiskās palīdzības sniedzējiem.

(2) Ministru kabinets nosaka juridiskās palīdzības reģistra izveides kārtību, tajā iekļaujamās informācijas apjomu un piekļuvi informācijai.

VIII nodaļa

Juridiskās palīdzības sniedzēji

29.pants. Juridiskās palīdzības līgums

(1) Juridiskās palīdzības līgumā norāda:

- 1) līdzējus;
- 2) juridiskās palīdzības sniedzēja kompetenci;
- 3) kāda veida juridisko palīdzību apņemas sniegt juridiskās palīdzības sniedzējs;
- 4) līdzēju atbildību;
- 5) juridiskās palīdzības kvalitātes novērtējuma kritērijus;
- 6) norēķinu kārtību, finanšu un citu resursu piešķiršanas noteikumus;
- 7) juridiskās palīdzības sniedzēja uzraudzības kārtību;
- 8) līguma darbības termiņu;
- 9) sadarbības nosacījumus;
- 10) citus būtiskus līguma nosacījumus.

(2) Juridiskās palīdzības līgums izbeidzas:

- 1) izbeidzoties līguma termiņam;
- 2) ar vienas puses uzteikumu;
- 3) pēc abu pušu savstarpējas vienošanās.

(3) Juridiskās palīdzības līgumu var uzteikt, ja netiek rūpīgi un laikus pildīti līguma nosacījumi.

(4) Juridiskās palīdzības līgumu var noslēgt uz laiku, kas nav ilgāks par trim gadiem. Pēc līguma termiņa beigām Juridiskās palīdzības administrācijai jāpieņem lēmums par atkārtota juridiskās palīdzības līguma slēgšanas lietderīgumu.

(5) Juridiskās palīdzības līgumu nedrīkst slēgt atkārtoti, ja Juridiskās palīdzības administrācija ir uzteikusi juridiskās palīdzības līgumu.

30.pants. Juridiskās palīdzības sniedzēji

(1) Līgumu par juridiskās palīdzības sniegšanu var slēgt ar:

1) personu, kura saskaņā ar Advokatūras likuma 4.pantu var būt par advokātu Latvijas Republikā;

2) zvērinātu notāru;

3) zvērinātu tiesu izpildītāju;

4) valsts atzītu augstskolu, kas ne mazāk kā piecus gadus nepārtraukti īsteno akreditētu studiju programmu, kuras apguves rezultātā tiek piešķirta jurista kvalifikācija un kurā juridiskās palīdzības sniegšanai izveidoto kursu vai vienību vada tiesību zinātņu doktors;

5) rīcībspējīgu fizisko personu, kura atbilst visām šādām prasībām:

a) apguvusi akreditētu tiesību zinātņu studiju programmu augstskolā (akadēmiskā studiju programma tiesību zinātnēs vai otrā līmeņa augstākā profesionālā studiju programma tiesību zinātnēs un jurista kvalifikācija),

b) prot valsts valodu,

c) ir ar nevainojamu reputāciju,

d) ieguvusi vismaz piecus gadus ilgu darba pieredzi, strādājot kādā no juridiskajām specialitātēm.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētās personas var sniegt juridisko palīdzību pēc juridiskās palīdzības līguma noslēgšanas ar Juridiskās palīdzības administrāciju.

(3) Līgumu par juridiskās palīdzības sniegšanu ar šā panta pirmās daļas 5.punktā minēto personu nevar slēgt un noslēgto līgumu Juridiskās palīdzības administrācija ir tiesīga lauzt, ja tiek konstatēts kaut viens no šādiem nosacījumiem:

1) persona ir tiesājama, apsūdzētais vai aizdomās turētais krimināllietā par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu;

2) persona ir sodīta par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu — neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas;

3) persona ir notiesāta par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, bet no soda izciešanas atbrīvota sakarā ar noilgumu, amnestiju vai apžēlošanu;

4) pret personu sakarā ar noilgumu, amnestiju vai apžēlošanu ir izbeigta krimināllieta par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu;

5) persona ir izslēgta no zvērinātu advokātu vai viņu palīgu skaita, atlaista no prokurora amata vai atcelta no zvērināta tiesu izpildītāja, viņa palīga amata, zvērināta notāra, viņa palīga amata vai tiesneša amata;

6) persona neatbilst šā panta pirmās daļas 5.punktā minētajām prasībām.

31.pants. Kārtība, kādā izskata iesniegumus par juridiskās palīdzības sniedzēja statusa iegūšanu

(1) Šā likuma 30.panta pirmajā daļā minētās personas, kuras vēlas sniegt juridisko palīdzību, aizpilda iesniegumu par juridiskās palīdzības sniedzēja statusa iegūšanu un iesniedz to Juridiskās palīdzības administrācijai. Iesnieguma veidlapas paraugu apstiprina Ministru kabinets.

(2) Juridiskās palīdzības administrācija izvērtē ziņu atbilstību iesniegumā norādītajam un pārbauda ziņas par personas reputāciju un kvalifikāciju.

(3) Juridiskās palīdzības administrācija, konstatējusi, ka persona ir kvalificēta, ar labu reputāciju un atbilst šā likuma 30.panta pirmajā daļā minēto personu kategorijai, mēneša laikā pēc iesnieguma saņemšanas pieņem lēmumu par juridiskās palīdzības līguma slēgšanu ar konkrēto personu. Juridiskās palīdzības administrācija nekavējoties informē par pieņemto lēmumu personu, kas iesniegusi šā panta pirmajā daļā minēto iesniegumu.

32.pants. Juridiskās palīdzības sniedzēja pienākumi

(1) Juridiskās palīdzības sniedzējs sniedz juridisko palīdzību atbilstoši juridiskās palīdzības līguma nosacījumiem.

(2) Juridiskās palīdzības sniedzējs nedrīkst atteikties sniegt juridisko palīdzību, izņemot gadījumu, kad pieprasītā juridiskā palīdzība neatbilst juridiskās palīdzības līguma nosacījumiem vai šādu palīdzību nepieļauj ētiski apsvērumi vai likumā paredzētie ierobežojumi.

(3) Juridiskās palīdzības sniedzējs nekavējoties informē Juridiskās palīdzības administrāciju par šā panta otrajā daļā minēto nosacījumu iestāšanos.

33.pants. Juridiskās palīdzības sniedzēja norīkošana

(1) Juridiskās palīdzības administrācija, šā likuma 23.panta pirmajā daļā norādītajos termiņos saņēmusi iesniegumu par juridisko palīdzību, pieņem lēmumu par juridiskās palīdzības sniedzēja norīkošanu konkrētajā lietā, izņemot šā likuma 19.pantā minēto gadījumu.

(2) Juridiskās palīdzības administrācija izvēlas juridiskās palīdzības sniedzēju konkrētajā lietā, ņemot vērā juridiskās palīdzības sniedzēja:

1) kompetenci;

2) specializāciju;

- 3) noslogojumu;
- 4) spēju konkrētajā lietā sniegt juridisko palīdzību (piemēram, izvērtē interešu konflikta iespējamību);
- 5) atrašanās vietu, lai izvērtētu, kāds attālums jāveic personai, lai saņemtu juridisko palīdzību.

(3) Juridiskās palīdzības administrācija izsniedz juridiskās palīdzības pieprasītājam norīkojumu pie konkrēta juridiskās palīdzības sniedzēja.

(4) Norīkojumā Juridiskās palīdzības administrācija norāda:

- 1) juridiskās palīdzības pieprasītāja vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu;
- 2) juridiskās palīdzības sniedzēja vārdu, uzvārdu vai nosaukumu, prakses vietu un kontaktinformāciju;
- 3) juridiskās palīdzības veidu;
- 4) juridiskās palīdzības sniegšanas laiku;
- 5) to, cik ilgi un kādā apjomā valsts apņemas maksāt par juridisko palīdzību;
- 6) laiku un vietu, kad un kur paredzēta pirmā tikšanās ar juridiskās palīdzības sniedzēju.

(5) Norīkojums nav administratīvs akts.

IX nodaļa

Ar juridisko palīdzību saistīto izdevumu samaksa

34.pants. Ar juridisko **palīdzību saistīto izdevumu samaksas pienākums**

(1) Persona, kas saņēmusi juridisko palīdzību, atmaksā ar juridisko palīdzību saistītos izdevumus pilnā apmērā, ja Juridiskās palīdzības administrācija konstatē, ka:

- 1) persona ir norādījusi īstenībai neatbilstošas ziņas, kas bijušas par pamatu juridiskās palīdzības saņemšanai;
- 2) persona ļaunprātīgi izmanto savas tiesības uz juridisko palīdzību;
- 3) persona ir nepamatoti saņēmusi juridisko palīdzību;
- 4) personai saskaņā ar tiesas nolēmumu ir jāsamaksā tiesas izdevumi;
- 5) personas īpašā situācija, īpašuma stāvoklis vai ienākumu līmenis gada laikā pēc juridiskās palīdzības saņemšanas ir būtiski uzlabojies.

(2) Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā šā panta pirmajā un ceturtajā daļā minētās personas samaksā ar juridisko palīdzību saistītos izdevumus.

(3) Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā tiek izvērtēti šā panta pirmās daļas 5.punktā minētie nosacījumi.

(4) Persona, kas pieprasa juridisko palīdzību pārrobežu strīdā, samaksā tulkošanas izdevumus, kas segti no valsts budžeta, ja citas valsts kompetentā iestāde atsaka juridiskās palīdzības sniegšanu.

35.pants. Ar juridisko palīdzību saistīto izdevumu samaksas kārtība

(1) Juridiskās palīdzības administrācija, konstatējusi kādu no šā likuma 34.pantā minētajiem gadījumiem, pieņem lēmumu par to izdevumu samaksu, kas saistīti ar juridiskās palīdzības sniegšanu.

(2) Juridiskās palīdzības administrācija var pieņemt lēmumu par to izdevumu samaksu, kas saistīti ar juridiskās palīdzības sniegšanu, Administratīvā procesa likumā noteiktajā termiņā pēc tam, kad ir pagājis gads kopš juridiskās palīdzības sniegšanas.

(3) Juridiskās palīdzības administrācija iepazīstina personu ar pieņemto lēmumu.

(4) Ar juridisko palīdzību saistītie izdevumi ieskaitāmi valsts budžetā.

Pārejas noteikumi

1. Līdz šā likuma 3.panta otrajā daļā minēto noteikumu pieņemšanai, bet ne ilgāk kā līdz 2005.gada 1.augustam personas īpašās situācijas, īpašuma stāvokļa un ienākumu līmeņa noteikšanā piemēro Ministru kabineta 2003.gada 25.februāra noteikumus Nr.97 “Kārtība, kādā ģimene vai atsevišķi dzīvojoša persona atzīstama par trūcīgu” un Ministru kabineta 2002.gada 4.novembra noteikumus Nr.502 “Kārtība, kādā novērtējami maznodrošinātas personas ienākumi un materiālais stāvoklis”.

2. Juridiskās palīdzības administrāciju izveido līdz 2005.gada 30.decembrim. Līdz Juridiskās palīdzības administrācijas izveidošanai tās funkcijas veic Tieslietu ministrijas atbildīgā struktūrvienība.

3. Šā likuma 3.panta pirmās daļas 7.punkts attiecībā uz patvēruma meklētājiem stājas spēkā 2007.gada 1.janvārī.

4. Šā likuma V nodaļa stājas spēkā 2006.gada 1.janvārī.

5. Šā likuma VI nodaļa stājas spēkā vienlaikus ar Kriminālprocesa likumu.

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvu

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no Padomes 2003.gada 27.janvāra direktīvas [2002/8/EK](#) par to, kā uzlabot tiesu pieejamību pārrobežu strīdos, nosakot kopīgus obligātus noteikumus attiecībā uz juridisko palīdzību šādos strīdos.

Likums stājas spēkā 2005.gada 1.jūnijā.

Likums Saeimā pieņemts 2005.gada 17.martā.

Valsts prezidentes vietā

Saeimas priekšsēdētāja

Rīgā 2005.gada 1.aprīlī

I.Ūdre